

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Znamenita sedemstoletnica.

V Rimu so 29. maja obhajali sedemstoletnico slavne bitve pri Legnanu, kjer je bil siloviti cesar nemški Friderik I. Rudečebreadec od zedinjenih mest italijanskih tepen. Friderik je hotel veljavo nemškega cesarja in nadvlado nemško na Italijanskem zopet ustanoviti in vtrditi. A mesta italijanska so si bila pridobila veliko pravic in silno moč ter po nemško-cesarski vladi niso ravno hlepela. Najmogočnejše mesto bilo je Milan, ki je hudo strahovalo mesta, ki se niso hotela z njim združiti. Pri tožbe teh mestic dale so cesarju davno zaželeno priliko, da se je l. 1154 s silno vojsko vzdignil na Italijansko in v Roncaglio sklical velik državni zbor, da bi se razsodile zadeve prebivalcev milanskih. Prestrašeni Milanci so poslali svoje pooblaščenke k omenjenemu zboru in so se razsodbi cesarjevi podvrgli ter celó plačali nekaj denarjev. Pa Friderik s tem ni bil zadovoljen in je vzel mestí Chieri in Asti, Tortono pa, ki je bila najzvestejša zaveznica milanska, je požgal. Tudi se je dal pri tej priliki v Paviji kronati za kralja lombardskega, v Rimu pa od papeža Hadrijana IV. za rimskega cesarja. Pridobil je potem še mesto Spoleto in je hotel iz Ankone vdariti še v Apulijo, pa od knezov primoran, vrnil se je domu.

Milanci so si potem na vso moč prizadevali, da bi od cesarja razdžano Tortono zopet sozdali. Tudi med papežem in Friderikom je nastalo razprtje, ker se je papež pomiril s kraljem siciljskim, kar Frideriku ni bilo ljubo. Da bi se maščeval, začel je samovoljno oddajati izpraznjene škofije. Ker so Milanci ukrotili

tudi Pavijo in razdžali Lodi, se je Friderik v drugič vzdignil na Laško, da bi pestil Milan; vzel je Brescio in razdžal Cremono, pri Milanu pa ne bi bil nič opravil, da bi ne bilo mesto vsled lakote primorano, pogajati se s cesarjem in pod ostrimi pogoji se podvreči. Strahoval je pri ti priliki tudi Verono in Feraro, potem pa zopet sklical državni zbor, kjer so bolonjski vseučiliški pravniki določili, da volja cesarjeva je edini vir vsega prava in da vse, kar on kot svojo voljo izreče, ima postavno veljavo.

Pa čez leto dni prišli so Milanci zopet za orožje; Friderik je strahoval nektera manjša mesta, zlasti Cremono, katero je po sedemmesečnem obleganju razdžal, Milana pa ni mogel dobiti v pest, dasi ga je poldrugo leto silno stiskal in vso okolico vničil.

V tem času je umrl papež Hadrian IV. in kardinali v dve stranki razdvojeni so volili dva papeža, Aleksandra III. pa Viktorja IV. Friderik se je odločil za Viktorja in Aleksander je moral pobegniti na Francosko. Ker so pa Milanci bili za-nj, sklenil je Friderik Milan ostro kaznovati. Skoro dve leti je oblegal mesto, ki se mu je moralo vsled lakote l. 1162 brez pogodbe vdati. Prebivalcem je sicer pustil življenje, a morali so se naseliti v štirih novih trgih, mesto Milan pa je bilo čisto razdžano. Po tej zmagi je Friderik mislil, da si je Italijansko podvrgel in se je zadovoljno vrnil na Nemško.

Pa mesta italijanska niso hotela nositi tujega jarma in so l. 1167 sklenila slavno lombardsko zvezo ter papeža Aleksandra III. poklicala nazaj na Laško in njemu na čast sozdala mogočno trdnjavo Aleksandrijo. To je Friderika pripravilo, da se je v četrtič vzdignil na Laško. Vse pokončaje pridrl je do Rima,

kjer je po smrti Viktorja IV. na prestol papeški postavil Paschala III. Pa silna kuga je v 8 dneh vničila skoro vso njegovo vojno in Friderik sam jo je le s petimi tovariši komaj komaj odnesel čez planine.

Da bi se maščeval, podal se je l. 1174 v petič na Laško. Razdžal je Saso in oblegal Aleksandrijo čez pol leta; po kratkem pomirju imela se je pričeti zopet vojska; cesar je prigovarjal knezom, da naj ga podpirajo s svojimi ljudmi, pa najmogočnejši med njimi, Henrik Lev, se mu je ustavil, dasi ga je ponosni cesar klečé prosil, da naj ga v toliki sili in nevarnosti ne zapusti. Ko so Lombardi to zvedeli, prišli so cesarja 29. maja l. 1176 pri Legnanu in ga popolnoma premagali ter prisilili, da je mir sklenil s papežem Aleksandrom III., zavezo lombardsko pripoznal in mestom potrdil posebne pravice.

29. maja so v Vatikanu obhajali sedemstoletnico te slavne zmage, ktere so se vdeležili poslanci 24 laških mest, ki so bila tedaj s papežem sklenila zavezo proti sili mogočnega cesarja nemškega. Slovesnost se je vršila v veliki konzistorijski dvorani, ki je bila tujih gostov vsa natlačena.

Ko so se sv. oče vsedli na prestol svoj, prebral je predsednik Ambrozijevega društva milanskega, g. Felice Pozzi, adresno, na katero so papež odgovorili v daljnem govoru. Najprvo so izrekli svojo zahvalo, da se slava omenjene zmage pred vsem pripisuje njihovemu predniku, Aleksandru III., potem pa so se obrnili k razmeram novejšim. Pri slavni vrnitvi Pija VII. v glavno mesto sveta katoliškega bil je nazoč tudi kralj sardinski; pa kmalo so krivoverci v družbi z brezvestnim časnikarstvom pričeli spodbujati cerkveno in pravno življenje.

Bolgarski hajduci.

(Poleg spisa K. Jos. Jirečka v „Osveti.“)

Od kar stočejo jugoslovanske zemlje pod vlado Osmanov, nikdar ne izgine jedna vrsta ljudi, ki kljubujejo turškemu nasilju braneč si svobodo z orožjem v roci. Kdorkoli divjaškim gospodovalcem zapriseže maščevanje, uteče v gore in lesove in postane hajduk.

Življenje hajduško ima nekaj romantiškega na sebi. Njihova zadača ni rop, temveč boj proti stiskoalcem. Hajduk napada muslimana, ubije ga in oropa, kristjana pa varuje in se maščuje zanj.

Prerazlični so vzroci, zakaj je ta ali oni vdal se hajduštvu. V obče le obupni ljudje gredó „hodit po gorah.“ Jednemu so Turci umorili roditelje ali brata, družemu unesli nevesto ali oskrnili sestro; nekteremu so davkarski oderuhi vzeli ves imetek ali pa so mu roparji pograbili vse blago, mnogi so pobegnili iz ječe, mnogokrat se celó zgodi, da se zbog nesrečne ljubezni ali vsled kletve roditeljev

vpišejo mladiči med hajduke. Ubežnik si ali sam zbere tovarišev okrog sebe, ali pa pristopi h kateri že obstoječi družini. Toda slehernega ne sprejmó; bojazljiv in občutljiv človek bil bi le za nápotje. Zbrani hajduci prisežejo, da se ne razidó ter ohranijo zvestobo mej seboj.

Orožje hajdukovo je ročnica višja od človeka (puška bojlija), dva samokresa za pasom, ravni jatagan in britka sablja. Kroj jim je bil nekda jakó krasen, prešit in z gajtani (vrbeli) ozaljšan. Posameznike zvejo srbski momce (fante), bolgarski momčeta. Najiskusejšega izvolijo za vojvodo; ta si pa jednega izmed družine izbere za barjaktarja (zastavnika), ki nosi zastavo rudeče ali zelene barve.

Hajduci prebivajo na najvišjih gorah in v globokih lesovih. Vaško ljudstvo, od kacega bega ali spahije turškega preveč zatirano, se obrne k njim na pomoč, hajduci potem že poskrbe, da kmalo pade Turek, bodi si da vrebajo nanj iz zasede, bodisi da ga obišče za temne noči hajduška sablja na njegovem lastnem domu. Kristjanu pravi hajduk nikdar ne stori nič žalega, kedor bi se bil na ta način

omadeževal, temu nadevajo Bolgari psovko „kokošarin“ ter ga izključijo iz družine.

Neštnevilne nevarnosti grozé noč in dan hajduku. Dolgo mu ni obstanka na jednom mestu. Turci so mu vedno za petami. Leti prinašajo glave padlih hajdukov in jih izpostavijo na ogled. Kdor pak živ pade neprijatelju v roke, tega nasade javno blizo mesta na kol, v strašnih mukah kliče potem prepočasno smrt na pomoč, da ga reši groznega trpljenja. Mnogi se še na kelo roga proroku in z groznimi besedami žuga Turkom krvavo osveto svojih prijateljev.

Blizo vasi in pastirskih salašev hajdukom ne gre trdo za hrano. Toda mnogokrat je že hajduk poleg srbske pesni „z glada jedel črno zemljo, z žeje vodo z listja sesal.“ In kedar osamljen ali zabdel hajduk zbolí, pogine brez pomoči v gorskih razpoklinah ali v senci pralesov ter zgine brez sledu: telo njegovo pa razneso tice roparice.

Le poletje je vgodno hajduštvu; iglatih lesov je prav malo na Balkanskem poluotrovi; povsodi same bukve in dobi, zategadelj so gozdovi po zimi do cela progladni.

„V Canosso pa že ne gremo“, rekel je brezbožni vodja preganjalcev cerkvenih. „Ali bo ta mož v Canosso vendar še šel ali ne, tega oni (papež) ne vedo; to pa vedo, da bode cerkev konečno zmago obhajala nad vsemi preganjanji.“

Ta slovesnost bila je nekaka narodna demonstracija laška proti novemu prusko-nemškemu cesarstvu, ki se štuli za naslednika nekdanjega nemškega cesarstva. Prusko-nemška država sicer ne zahteva višje oblasti nad kraljestvom italijanskim, pa pri vsaki priliki se iz Berolina Lahom dopoveduje, da se imajo za zedinjeno Italijo zahvaliti pruskim zmagam, in da morajo vsled tega vedno v zvezi ostati s politiko dobrotnikov svojih.

Slovesnost 29. maja ima pa tudi še neki drug pomen; spominja nas namreč na silni boj med mogočnim cesarjem nemškim in papeštvom, v katerem boju je cesar propadel. Rodbina Hohenzollernska se pa ravno zaradi borbe proti cerkvi katoliški kaj rada primerja z rodmino Hohenstaufenov. Kedaj bo konec te borbe, tega ne ve nihče, to pa s sv. očetom smemo reči, da bode cerkev konečno zmago obhajala nad vsemi preganjalci.

Ali naj se duhoven peča s politiko?

(Dalje.)

Če smo dokazali poprej, da naš najhujši sovražnik, liberalizem, zahteva določno postopanje in energično vdeležitev duhovnov v politiki, pokazali bomo zdaj, da ne veljajo tudi vzroki navajani od vragov, da ne brani toraj noben resnični zadržek duhovnemu, darovati se v prid krščanstva politiki, se ve da, v pravi meri in na pravi način.

„Politično delovanje katoliške duhovščine nasprotuje poklicu in vrednosti duhovski, ono pripravlja v nevarnost zveličanje nji izročenih vernih, ono podkopuje prijazne razmere med duhovščino in ljudstvom. Kajti: Jezus sam in aposteljni niso se obrnili do države, ampak do posamnih ljudi, prav spoznavši svoj poklic. Dolžnost edina duhovnikova je, da skrbi za blagor in zveličanje svoje in njemu izročenih duš. Sicer obstanemo, da je najhujši sovražnik naš zdaj pravi liberalizem, in da se mu mora duhoven ustavljati v državnem življenju. A to sme storiti le tedaj, ako ne škoduje njegovi glavni dolžnosti. In to škoduje! Koliko prepira je tam, kjer se duhoven nasproten nazorom svojih izročencev peča s politiko? Koliko on

zdražbe nareja med ljudmi samimi, pa med pastirjem in čedo! Koliko jih zadržuje od službe božje in od prejemanja sv. zakramentov! Duhoven ne sme biti nobene stranke, on mora biti „omnibus omnia“; on mora biti pastir in oče brez vse izjeme, vsako dušo mora voditi z natančno skrbjo na poti življenja in gorje mu, če te svoje dolžnosti ne spoštuje! In potem se tudi večne in čeznaravne reči ne smejo mešati s posvetnimi, ker s tem nikakor ne pridobé, temuč le izgubé!“ Taki so ugovori.

Da je poklic sv. cerkve in duhovščine najprvo to, da se pridobi posamnemu čeznaravna milost, katero naj porabi v svoje zveličanje, tega ne tajimo in tega nas tudi ni treba spominjati; saj ravno to bilo nam je pred očmi, ko smo slikali nevarnost liberalnih ukov; ali ni ravno zdaj v največji nevarnosti zveličanje duš, ko se kujejo postave, ki naj bi vničile vse krščanstvo? Ali ni v nevarnosti mnogo duš, ako se vpelje posilni civilni zakon? Ne preti li nevarnost rešenju mnogih in mnogih, če jemljó z malovrednimi postavami duhovnu dohodke, preganjajo zveste pastirje, zatirajo samostane? Ali se ne bo pogubilo na tisoče duš, da, celi rodovi, ako se vstanové brezbožne šole in se učí v njih mesto vere in pravosti, ateizem in popačenost? Kje je več nevarnosti, kje bo več zgube, tu ali tam? Tu žuga zguba celih rodbin, da, celih narodov in dežel, in tam — tam zguba nekterih ljudi in še to kakošnih? Saj niso pobožni kristijani tisti, ki se ne vjemajo v tako važnih rečeh s katoliško cerkvijo; kateri morejo voliti može brez vere, brez nra, brez načel, fanatične nasprotnike vsega verskega; kateri morejo glasovati za civilni zakon, za prikrajšanje učnih ur krščanskega nauka, za preganjanje molitvenih menihov, za prikrajšanje starodavnih pravic sv. cerkve, za prelomljenje najsvetejših postav božjih in naravopravnih; takih ne zadržuje od cerkve in mize Gospodove to, da so jim dušni pastirji delavni udje nasprotne politične stranke, ampak njihova lastna malomarnost in stud pred vsem božjim. Ali bi pač mogli oproščevati in zagovarjati človeka, ki zato ne bi hodil v cerkev, ker je njegov fajmošter vdan kaki nespodobni strasti? Koliko manj še bi se mogli potegovati za enake liberaluhe, posebno tega nihče trditi ne more, da bi bilo politično delovanje duhovnikovo že samo na sebi nespodobno in pregrešno. In potem, saj taki liberalci tako ne hodijo v cerkev, da bi se spreobrnili in poboljšali, če ne, ne bi bili liberalni, ampak hodijo ali iz navade ali

ker morajo ali ker se sramujejo bližnjih, ali da se hlinijo itd. Svoje dušne nevarnosti naj oni ne pripisujejo duhovnu, ampak sami sebi; saj so že tako v veliki nevarnosti s tem, da spadajo k nasprotni, nekrščanski stranki. Gotovo bi ravno duhoven najbolj želel si mir in edinost med svojo čedo; saj se tako lahko deluje v miru, toliko uspešno živi v edinosti! Pa, ali je on kriv, če liberalci začno podkopavati verske nauke, podsipajo mir in slovo, ščuvajo čedo nad pastirje? Naj li prepusti čedo volkovom in se umakne v varno zavetje? Njegova dolžnost je klicati, spričo dajati resnici in pravici in storiti vse, da odvrne pretečo nevarnost. Gotovo najhujše je njemu, ako ima sovražnike in nasprotnike med lastnimi izročenci, a bolje je, da zaidejo le nekteri po njih lastni, kakor da bi se pogubili vsi po njegovi krivdi.

Pa če je prva dolžnost duhovnika, da se obrača na posamega, ta vendar nikakor ni edina; zakaj duhoven mora delovati tudi v društvu. Zato tudi se ne more tajiti, da so se Kristus in aposteljni obračali tudi do društva; saj so oni predružačili s svojim ukom dosledno razmere med možem in ženo, med stariši in otroci, med gospodarjem in sužnjim; oni učili so tudi narode, se ve da, ne na ta način, kakor zdaj, ko so se premenile vse okoliščine, ko vlada ves drugi duh, ko je krščanstvo v vse drugi razmeri z društvom in z državo, nihče ne more tajiti, da je ta napredek primeren in potreben. (Kon. sl.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. junija.

Avstrijske dežele.

Dunajski časniki razglašajo imena udov na novo vstanovljene upravne sodnije. Predsednik te sodnije ni Lasser ali Stremajer, ki sta se za to službo neki jako potegovala, ampak bivši sekcijski načelnik pri ministerstvu notranjem, baron Staehlin, predsednik senatov pa dr. Fierlinger. Razun teh dveh ima sodnija še 10 udov, med katerimi je tudi svetovalec pri c. namestništvu tržaškem in goriški državni poslanec Winkler.

Vstavoverna društva delajo priprave za tako imenovane „Parteitage.“ Ker tudi vstavakom porazumljenje z Ogersko ni po vsem po volji, hočejo v takih shodih govoriti zoper to porazumljenje. Pa vlada dala je na znanje,

Jeden najglasovitejših hajdukov je Panajot Hitov. Oče Panajotov se je zval Ivan ter imel mnogo čred ovac in kozá na gorah. Materin ded Zlatko-čorbadži je imel toliko veljavo, da so Turci, ugledavši ga, dvigali se in poklonili se mu, pal je vsled izdaje; o njem še sedaj poje narod v Slivno divne pesni. Panajot je preživel mlada leta na gorah, kjer se je hitro naučil puško nositi in ljudsko svobodo ceniti. Necega večera mu veli oče, naj vzame puško in naj leže spat za salašem. Ali dečko ne posluša in ostane pri pastirjih, ki so ravno prepevali, igrali in veselili se. Nenadoma jih napade četa turških roparjev. Pobrali so vse, kar se je dalo odnesti, zvezavši mladega Panajota ga vzešó s seboj z dvema ovčarjema vred.

Za rano pošljejo ovčarja k očetu Panajotovu s poveljem: „Čežnam tekoj ne pošlješ tisoč zlatov, pridi sem na Rojno planino zbrat kosti svojega sina!“ Toda ko odrinejo dalje proti Jenjovemu, naglo prižvižga krogla iz ročnice in jeden izmed roparjev se zvrne na zemljo, Ostali Turci zbeže. Panajot je bil svoboden. Rešil ga je oče sam.

Panajot postane potem mesar. Ali v treh letih pogubi pri tem polovico kapitala, ker so jemali turški uradniki meso na upanje pri njem ne meneč se nikdar za plačilo. Moral je toraj mesarijo obesiti na klin ter začeti kupčijo z živino.

Ko mu je bilo 28 let, ga začno siliti sestre, pregovorjene od necih Turkov, naj vnovič razdelé skupni imetek med sé. Panajot jim odreče to, zategadelj ga tožijo pri turškem sodstvu. Kadi (sodnik) pošlje zaptijo (turškega četnika) ponj. Panajot pa se na poti tako razhudi, da pahne zaptijo v blato in gazi z nogama po njem. Ali vojaci ga vješó in pripelejo pred sodca. Kadi tekoj obsodi Panajota, petdeset palic bi bil moral dobiti čez noge, toda zaptija mu izprosi milost, ker je bil odvisen od njegovih sorodnikov boječ se za kruh. Po kratki obravnavi, pri kateri zatoženec niti besedice ni smel črhnuti, je bilo razsojeno, naj Panajot sestram vnovič izplača 200 zlatov, kar je tudi storil.

Ves potr t vsled tolike krivice in sramote sklene zapustiti ljudi, ki so mu tako zamrzeli. Želja po osveti ga vname za hajduštvo. Necega

dne oddá svoj dom in vse svoje imetje bratu, ki mu je bil zelo vdan, ter priporočivši mu vrh tega ženo v varstvo odide na Staro planino (Balkan) s svojim zetom Stojanom Paparoglo. „Hajduk je najsrečniši človek v turškem cesarstvu; in moje srce je iskalo svobodo, iskalo čast, iskalo resnico. Le Stara planina mi zamore izpolniti iskrene želje.“ Vzrok, zakaj se je Stojan k njemu pridružil, bil je tale. Bratu Stojanovemu so nekovi Turci prepirale se ž njim zlomili nogo; Stojan se je maščeval zanj, vstrelivši dva izmed onih Turkov. To ni moglo dolgo ostati tajno, zato jo je moral, če mu je bilo življenje drago, popihati v gore. Na Balkanu so našli Jurija Trakina iz Slivna, starega hajduka, okoli kterega se je brzo zbrala cela četa; hodili so ž njim vse leto 1858 po gorah. Prezimovali so v Brajli na Rumunskem. Takov je bil nastop Panajota Hitova na poprišče hajduško.

Naslednje leto (1859) prestopi Panajot s Stojanom, oba preoblečena za živinske kupce, s ponarejenimi popotnimi listi turško mejo. (Konec prih.)

da bode razrešila vsa društva, ki bodo nasprotovale temu porazumljenju.

Vnanje države.

Turški sultan Abdul Aziz je bil nemudoma pokopan, kakor da bi se bili bali, da bi že mrtev ne bil spregovoril in povedal, kaj se je z njim zgodilo. Pomenljivo pa je, da so zginili tudi sinovi njegovi in z njimi vred mnogo denarjev. — Novi sultan Murad V. bo 12. t. m. v mošeji Ejubovi neki slovesno vmeščen. Tudi pravijo, da ga bodo drugi teden pripoznale vnanje vlade. Srbska pa se neki brani pripoznati ga in mu plačevati letno dajico, češ, da ni postavno prišel na prestol. — Kakor piše neki dunajski list, govore v diplomatičnih krogih turških o neki zavezi med Angleško in Turško. Angleška se bo vsled te zveze, pravijo, potegnila za obstanek Turčije in ji dajala vsak mesec 5 milijonov gld. podpore, da bo zatrla vstane. V ta namen se je zavezala nabrati 200.000 vojakov in zediniti jih v evropski Turčiji. Cela država se ima prestrojiti v konstitucionalno državo, vstajnikom pa se nimajo dovoliti posebne pravice. Angleško brodovje ostane v Beškem zatoku, in Francoska, mislijo Turki, bo tudi pristopila (?) tem določbam. Turki so res sklicali zopet 80.000 vojakov, — pa jih nikjer ne morejo dobiti. V Parizu tudi govoré, da angleške ladije v jadranskem morju za vstajnike odločno orožje spravljajo, turškim vojakom pa da ga še sami preskrbujejo.

Vstajniki so na binkošno soboto v Dobrlinu zažgali kolodvor in železnične magazine. Tudi v Cvrkovcu bile so te di hude bitve, katerih izid se pa še ne vé. 1. t. m. je Musić prijel Turke pri Trebinju in jim je vzel mnogo streljiva ter jih je zapodil v trdnjavo.

Ruski obrist Boller in tajni svetovalec Feodorovič Paljutin sta iz Petrograda prišla v Cetinje, da vodita vojaško zdravstvo. Moskovski odbor poslal je Hercegovincem 100.000 rublov. Muktar paša je v Gacku zbral 40 batalijonov vojakov ter je dobil povelje Nikšiče preskrbeti z živežem.

Izvirni dopisi.

Iz Selc, 6. junija. Letos se bo pri nas obhajala 400letnica, kar je bila pri nas fara ustanovljena; v ta namen so nam sveti oče podarili po svetem rešnjem Telesu 8 dni odpustke. Tudi bo one dni vsaki dan, razen nedelje, ena sosednih fará, ktere so bile takrat še z našo združene, v slovesnem sprevedu v cerkev spremljena in tam maša s pridigo. V ta spomin so se napravili 4 novi zvonovi z novimi jarmi iz Hilcerjeve livarnice, veliki tehta 41 centov, stare pa bodo k podružnicam dali. Binkošno nedeljo so prvič pri službi božji peli; kaj lepe glasove imajo in lepo so vbrani. Čast mojstru! Hvalo smo dolžni našim duhovnom za njih trud in skrb pri tem, posebno našemu duhovnemu pomočniku častitemu gospodu Antonu Jamniku sme se reči, da ko bi njih ne bilo, bi naša fara še ne imela štirih zvonov. Oni so v največi zimi, ko je bil sneg še čez seženj debel, vso našo po hribih raztreseno faro od hiše do hiše obhodili, le iz prostovoljnih darov so se zvonovi napravili.

Še v drugem oziru smo našim duhovnim pastirjem posebno hvalo dolžni. Po njih prizadevanji se je pri nas ustanovilo katoliško politično bralno društvo, gospod župnik so v svoji hiši društvu prostor dali in ker kmetiški ljudje tako veliko za časnike dati ne morejo, jih častiti duhovni brezplačno družbi dajó;

tudi župan je vrl narodnjak in pošten mož, ker večidel le slovensko vraduje.

Kar lanske dogodke ob volitvah za kupčijsko zbornico zadeva, le toliko omenim, da zdaj smo že izobraženi toliko, da gosp. Derbič ne bo več z nami kakor vlni delal.

Kar letino zadene, pri nas slabo zdaj kaže. Mraz in dež sta vzela večidel sadje, žita so redka, za živinsko klajo slabo kaže, še bi radi živino prodajali, pa kupcev ni in še ti hočejo jako nizko ceno imeti. Zaslutek je zmirom slabši, denarja zmirom bolj zmanjkuje, ne vem, če se kaj ne obrne, kaj bo, posebno ko bi slaba letina bila. Pri nas kmeta le živina in les vzdržuje in veliko ljudi le od zaslužka živi; ko bi draginja nastala, kako bi se preživeli!

Dne 28. maja se je v Ravnah blizo sv. Lenarta strašen uboj zgodil. Nekaj fantov je pri nekem kmetu žganje pilo; že pozno ponoči se skregajo, nekaj jih iz hiše gre, ti začno okna razbijati in enega na pretep s hiše klicati. Gospodar jih gre mirit. V tem pa na pretep klicani fant v hiši sekiro v roke dobi, in ko gospodar nazaj čez prag stopi, ga, misleč, da unih kateri gre noter, kar s sekiro tako po glavi vdari, da je bil precej mrtev. Hudodelca ima že sodnija v rokah.

Iz Novega mesta, 7. junija. Pozimi je bilo naše mesto osrečeno z nemčurskim županom. Zmagali so nemčurji, agitovaje pošteno in nepošteno; narodna stranka, ki šteje nekaj res vrlih narodnjakov in neustrašenih brambovcev deželne časti, je propadla, ker se je nekako prevaž v dala turški osodi. Pri prihodnjih volitvah bode treba odpraviti storjeno skazo dolenjskega „Mesta.“

„Volkswirtschaftlicher Aufschwung“ je pri nas poskočil tako visoko, da že prijemljemo za beraške palice. Dne 21. maja je tudi po novomeški okolici slana smodila kruto, nekteri vinogradi so čisto proč; kolikor ni vzelo vedno deževanje, povodenj in slana, to je 1. junija pobrala toča, ki je razsajala po prečinski, šmihelski in stopški fari. Vlada boje noče nič vedeti o takih uimih, menda je vladni pratikar pozabil v vladno pratiko narisati točo, mraz in povodenj. Ljudje so obupani. Od kod obleko? od kod živež? Kako bodo plačevali davke, ve sam večni Bog in pa — davkar, ki je tako iznajden, da denar dobode tudi ondi, kjer ga ni. Zato so pa tudi ljudje brez okroglega; in če našega kmeta postaviš na glavo, ne pade iz njegovega žepa nič drugega nego dolžno pismo ali kaka sodnijska „cuštelenga“, da imá toliko pa toliko plačati. Če pojde tako naprej, morali bodo tatje kmalu zamreti, ker jim tukaj služba ne bode nesla slanega kroga; ali bodo morali pa izlete delati v premožnejše okraje — kar se je že začelo goditi — da ne zamre žlahtno tatinsko pleme. Nekteri domačinski komunisti, po domače: uzmoviči, že zapuščajo to nehvaležno uzmanje in se poprijemljejo razbojništva, strežejo na popotnike, ter se jim ponujajo za odnašanje denarne teže. Pa to je čisto odveč! Naši popotniki sami nosijo ves svoj denar, tudi v srebru; ne potrebujejo nobene pomoči. Ne eden posestnikov ne ve, kako bo mogel plačati davke; davkar bode zopet moral ljudem dokazati, da nemože postane tudi mogoče, znati se mora. Ljudje si ne vedo svetovati; nekteri mislijo polje puščati v pušči in iti križem svet, drugi bi se dali najraje zapreti. Ko bi vedeli za Brazilijo! Najbolje bi menda res bilo, ko bi jih vlada poteknila po ječah, kjer bi imeli najlepše življenje vredno poštenega človeka. — Na naši gimnaziji izkušajo sejati ljuliko nemčurstva. Gimnazijski vodja se vtika v vsako stvar, kjer

ga je najmanj treba. Dijake sili v kazino, sili jih ondi plesati, to v imenu — napredka. Da bi mogla naša mladina bolje zadostiti vodjevemu povelju in tudi napredovati v plesu, jela je hoditi v čitalnico na nauk k plesnemu učitelju, kar pa zopet vodi ni bilo prav, ker mu blago srce prepliva do čitalnice čuvstvo, ki je ravno nasprotno ljubezni. Kakor kapral vojake prostake, komandira pevce dijake, ki morajo, če tudi neradi, peti na čast in slavo nemčurjem in nemčurstvu; to dela vse v imenu — svobode. Ker pa naše dijaštvo neče biti v rokah vodjevih voljno testo za nemčursko propagando, poslušati mora, kako se „himmel-sakramentuje“ v imenu — olike.

Iz Dolenjskega, 6. junija. J. — Kakor skoraj povsod po srednji Evropi, tako je tudi v novomeški okolici letošnji premrzli in premokri majnik vzročil le premnogo ne-zgode v vinogradih, na vrtih in polji. Zares, letošnji majnik bo nam v ravno takem spominu, kot pruskim katoličanom — pruske majnikove postave. — Pa, žalibog, tega ni še dovolj! Dne 1. t. m. ob dveh popoldne je v polovici prečenske fare strašanska toča polje razdajala in siloviti nalive jo poplaval! V dveh vaseh nekteri žito kar kose, v eni pa še tega ne morejo. Bog se usmili! — Ravno takrat je pod hmelnjskim gradom, fare mirnopske, strela ubila 22letnega fanta; vedril je pod visokim drevesom. — Kaj že pravi v svoji zlata vredni knjigi „Blaž in Nežica v nedeljski šoli“ nezabljivi škof Slomšek v tem oziru? Boljše ob hudi uri pod nizkim grmom čepeti, če tudi na pol premočen, kakor stati pod še tako košatim drevesom.

Bešlinec, 31. maja. (Iz ustajniškega tabora.) Še le danes sem v položaji Vam nekoliko vrstic pisati o naši reči in tako svoji obljudi zadostiti, kajti po velikih dogodjajih, kateri so bili pri mojih okoljščinah že naprej videti, se mi je posrečilo še le zdaj v ustaški tabor dospeti.

Včeraj t. j. 30. maja so Turki z veliko silo na Karagiorgievičev tabor, kateri proti jugu od Žirovca leži, udarili. Bili so se že štiri tedne, kateri čas Karagiorgievičev tabor vedno na enem mestu stoji, po vsi krajini (suhi meji) zbirali, in tako se je nad 3000 nizama in bašibozuka zbralo, med kterimi je tudi nekoliko konjkov bilo. Okoli 10. ure zjutraj naznani nam druga straža proti izhodu, da so Turki tu in da so prvo stražo prehiteli in masakrirali. Komaj da na to vsak hitro orožje popade in par sto korakov Turkom naproti poteče, bili so Turki že za holmcem v izvrstnih pozicijah. Streljanje se je pričelo od vseh strani in je trajalo celo uro, v katerem času so ustajniki že več ranjenih in dva mrtva imeli. Na to Turki navale na juriš in ustajniki so bili primorani se nazaj v hosto v tabor pomakniti, ako niso hoteli svojih treh zastav zgubiti in popolnoma uničeni biti. Tabor na vrlo dobrem kraji leži, in od turške strani je napad na-nj prav težak, od avstrijske strani, na ktero se proti severu naslanja, pa ga je prav lahko napasti. To je tudi gotovo kak ogleduh, kterih je tukaj na meji prav veliko, Turkom naznaniti moral, kajti Turki so po avstrijskem zemljišču avansirali in od te strani poskušali tabor napasti. Ali — bili so popolnoma potolčeni in ustajniki so jih tirali potem še dolgo časa. Padlo je Turka mnogo, imeli so najmanj od 300 do 400 mrtvih in hudo ranjenih, med temi njihova dva vodji na konjih, ktera sta se s pravo hrabrostjo, kakor leva borila in vedno po 50 korakov pred svojo vojsko bila. Toda natanko vedeti, kolikó da so jih Turki

zgubili, ni mogoče, ker oni vsacega mrtvega ali ranjenega, ako jim je le mogoče, saboj vzamejo ter jih tako ali na konje, ali pa, ako drugače ni mogoče, za konjske repe privežejo in saboj vlečejo. Bojé se namreč zato svoje mrtve v rokah ustajnikov pustiti, da jim zadnji ne bi nosov ali glav porezali, in da jih tako njihov bog Ala ne bi maral v svoj raj, ker mislijo in verujejo, da Ala samo cele v nebesa jemlje, in se za one, katerim kakega uda manjka, ne zmeni. Po tem takem paralizirajo ustajniki s tem, da glave in nosove režejo, tako rekoč turški fanatizem. Ustajnikov bilo je pri tej bitki 20 mrtvih in več ranjenih.

Bili so se tudi ustajniki s Turki pred tremi dnevi, t. j. v nedeljo, malo pokavali. Zvedeli so namreč, da naši ustajniki orožje nesó, in so jih počakali, da jim ga vzemo. Ali naša straža to zapazivši, hitro avizira tabor, in kmalo jih prihiti 50 mož prvim na pomoč. Na to so Turki, katerih je bilo okoli 500 s 50 konjiki, kmalo hrbet obrnili, zgubivši nekoliko mož. —

Konečno naj Vam še nekoliko o postopanju naše vlade, oziroma njenih organov, proti ustaji, povem. Je namreč nekoliko organov, kakor na pr. žandarski nadčetnik v Žirovcu in Glini, ktera ne storita samo svoje dolžnosti, ampak več. S prav orlovim očesom ta pazita na vsak hleb, da ne bi v roke ustajnikov prišel, vsakega človeka, naj ima še tako dobra pisma saboj, primeta, ker mislita, da za vsacem mora tičati ustajnik. Tako je prišlo, da ustajniki zadnjih osem dni v pravem pomenu besede nič niso imeli jesti. Kruh, brašna (t. j. koruzna moka), kateri je bil za-nje namenjen, je bil zaporedom v Žirovcu konfisciran, tako enkrat 1050 hlebov in drugih reči in drugikrat 12 centov moke. Ustajniki so bili primorani med tem časom živeti o starem krompirju in koruzi, ktero so Turki še od lani v zemlji pustili. Pa če bi bilo še tega dosti, to bi bilo pač dobro, ali treba je bilo po dve uri daleč v Turško po kak par lanskih štokov koruze ali par funtov krompirja iti. In tako je bilo prišlo, da ustajniki dan pred in dan po turškem napadu na tabor niso prav nič vžili, ampak nasprotno, da so se zarad tega na vse strani razkropili, eni po kruh, drugi po moko itd., tako da je komaj 150 ljudi pri turškem napadu v taboru nazočih bilo; in vendar so, akoravno tako malo število in vsi lačni, turško silo zmagali.

Še nekaj. Mene so, akoravno sem se izkazal, da sem Vaš stalni dopisnik in akoravno sem imel tako imenovani „generalpas“, v Glini aretirali in vsega previzitirali. Mislili so, da najdejo, kdo zna kaj, pri meni. Tako se zdaj tukaj godi!

Domače novice.

V Ljubljani, 10. junija.

(Č. g. Karolu Klunu) so velečastiti gosp. knezoškof dovolili, da mu ni treba iti v Zagorje in preklicati suspenzijo, ki mu je bila zažugana, če do 9. t. m. ne nastopi službe.

(Slovesnost Pija IX.) — v spomin preslavnega tridesetletnega vladarstva — bode-li vzajemno obhajala se po kakem gotovem načinu, ne vemo, in na storjeno vprašanje odgovarjamo, da o kakih skupnih pripravah v Ljubljani nismo čuli. Brž ko ne bode katoliškim vernikom prepuščeno to na prosto voljo, razun tega, kar stori katoliška družba za Kranjsko, ktera bode obhajala 16. t. m. ob 3/4 v nunski cerkvi slovesno sv. mašo z govorom.

(God sv. Alojzija) bodo gimnazijalci, kateri prošnji teden niso imeli šolske maše in se

tudi procesij niso mogli vdeleževati, letos vendar še obhajali, kakor se pripoveduje, ker ima g. ravnatelj pravico dati še pol dne prosto učencem, in je god dijaškega zavetnika v sredo, kedar popoldne že tako ni šole.

(Katoliška družba) bo imela v ponedeljek svojo mašo na Rožniku o 5 uri in po maši, kakor lansko leto, darovanje za uboge.

(Nemčurski petolini,) ki pod imenov „konstitucijsko društvo“ veliko politiko uganjajo, so imeli v četrtek zopet svoj shod v kazini in so zabavljali čez večino deželnega zbora, sebi pa po stari navadi kadili. S kadilnicami so mahali Dežman, vit. Kaltenegger in Schaffer. Družega ni bilo nič, kakor prav malo poslušalcev.

(Čudna rešitev.) V četrtek se je drvil po spodnjem Gradišči voz, na katerem je sedelo pet ljudi, kar priteče iz neke veže majhen otrok in predno more kdo priskočiti ali voz se ustaviti, že je otroče pod konjem in vozem in oboje gre čez-nj. Pa čuda! Ko voz oddrda in ljudje priskočijo k otroku, spoznajo, da se mu ni prav nič zgodilo, le na čelu si je bil nekoliko kožo odr. Zato, stariši, pazite na majhne otroke, ker se na tako rešitev iz nevarnosti nihče ne more zanašati.

(Šest gotiških svetilnic) — lamp — bilo je te dni videti pri pasarju g. Zadnikarju na šentpeterskem predmestju; dve ste odločeni v Šentrupert na Dolenjskem, štiri pa v Št. Jakob v Loki. Svetilnice so jako okusno in lično iz mesenga izdelane, in obilno posrebrnjene in pozlačene, ter velja vsaka okoli 60 gold. Tudi nove posodice za krstno vodo, blagoslovljeno sol itd. iz cinka se dobé pri omenjenem gospodu prav po nizki ceni.

(Neki vojak) polka princa Leopolda je binkoštno nedeljo popoldne ravno pred dohodom dunajskega vlaka na kolodvoru nekemu meščanu vzel žepno uro z verižico vred, pa bil je zasačen in aretiran. Omenjeni vojak ni bil Hrvat, ampak Nemec, rododunajčan.

(Na živinski somenj) 8. t. m. se je priglasilo zlasti veliko goveje živine; kupca pa razun domačih mesarjev bilo je silno malo; tudi cena bila je jako nizka, zato se je le malo blaga prodalo.

Razne reči.

— Mali občni zemljevid se zove knjiga, ktero je po svojem velikem l. 1873 v Ljubljani natisnjenem spisal in založil marljivi gosp. Janez Jesenko, profesor v Trstu, in je v Gorici v 8° str. 144 prišla letos na svetlo, in se dobiva po 80 kr. Knjiga je v treh delih, in razlaguje še ob kratkem po najnovejših dovtzétih znanstvenih nauk v prvem zvezdoznanski ali matematični, v drugem prirodoznanski ali fizični, v tretjem državoznanski ali politični zemljepis. V lože razumevanje ima na zadnje terminologijo nekoliko razloženo. Priporoča se živo ne le šolam, tudi nekoliko olikaniam Slovencem sploh, kateri na pr. pri branji slovenskih časnikov potrebujejo take knjige. Skušnja kaže, da veliko bolje ostane v spominu, česar se človek nauči v materinščini. Marljivi spisovatelj, kateri je doslej spravil na dan že: „Zemljepisno začetnico“ à 60 sld., „Občno zgodovino“ I del 80 sld., „Občni zemljepis“, 30 tiskanih pól, 2 gld., „Prirodoznanski zemljepis“, 26 tiskanih pól, 1 gld., ima dalje za tisk pripravljena rokopa, ki utegneta po 10 tiskanih pól obsegati: „Občna zgodovina“, II. del, „Srednji vek“, pa III. del „Novi vek“, in zasluži, da ga vsi rodoljubi po moči podpirajo v učenem delovanju na čast in v prid domovini slovenski.

— Umrl je 6. junija g. Gregor Jesenko, prakt. zdravnik v Celji, skoz in skoz pošten Slovenec. Rodom je bil Gorenjec. Bodi mu zemljica lahka!

— Cerkvenim predstojništvom se priporoča marsikterikrat kak delavec ali kak izurjen mežnar sam; toda ni varno verjeti, marsikteri je že naletel in se opek. Varnejše je, če je kdo priporočan od družih. Priporočamo za to pot prav pridnega delavca pri cerkvah, Jožefa Prebila iz Huđega vrha št. 16 na Blokah. Največ popravlja in barva turne, pa tudi druge reči, kar spada v zlatenje in barvanje. Saj je že znan in povsod priljubljen zavoljo svoje poštenosti, krščanske obnaše, pa tudi ne drazega dela sem ter tje po Gorenjskem in Dolenjskem in tudi po Štajarskem. Ko bi ga kdo potreboval pri kaki cerkvi, farovžu ali hiši, naj se brez skrbi obrne na Bloke do njega ali do g. duhovnov. — Pred 14 dnevi se je mudil pri nas na Blokah dr. Pavel Majunke, glavni urednik „Germanije“ v Berlinu, en celi dan. Na vso moč je hvalil določnost katoličanov pruskih! Popotoval je iz Rima nazaj na Prusko.

Kaplenek,
fajmošter na Blokah.

Umrli so:

Od. 6. do 9. junija. Anton Haring, hišni oskrbnik, 65 l., — in Jakob Bizjak, pekovski pomočnik, 24 l., oba za pljučno sušico. Neža Istonič, delavka, 41 l., za mrzlico. Martin Bovha, čevljar, 74 l., za oslabiljenjem. Peter Farobosto, dninar, 50 l., za pljučno sušico. Neža Renko, branjevca vdova, 50 l., — in Neža Katrašnik, delavka, 52 l., obe za pljučnim vnetjem. Karolina Sedmak, gostice hči, 14 l., za pljučno sušico. Vsi v deželni bolnišnici.

Eksekutivne dražbe.

12. junija. Martin Juvančič-evo iz Režišča (1900 gl.) v Litiji. 2. And. Celer-jevo (425 gl.) v Kranji.

13. junija. 3. Tone Zile-evo z Gore (1300 gl.), 3. Marije Mihič-eve iz Grčaric (725 gl.), 3. Fr. Gorše-vo iz Dolenjevasi (1570 gl.), vse tri v Ribnici. 2. Martin Kokač-jevo iz Trnovca (2187 gl.) v Metliki. 2. Matej Bezeljak-ovo z Jeličnega vrha v Idriji. 2. Tom Tomšič-evo iz Knežaka (1775 gl.) v Bistrici.

14. junija. 2. Tone Prime-evo iz Grosupelj (2262 gl.), 2. Tom. Grum-ovo iz Zadvora (2985 gl.), 3. Jož. in Frančiške Purkar-jeve iz Želimelj (805 gl.), 2. Jak. Borinc-evo iz Kašelj (1648 gl.), 2. Jož. Grum-ovo iz Sela (1744 gl.), 2. Jož. Jevnik-ovo iz Gorenje Senice (2663 gl.), 2. Jan. Remškar-jevo iz Nadgorice (3225 gl.), 2. Martin Tavcik-ovo iz Obrnika (1516 gl.), vse v Ljubljani. 3. Jan. Petrič-evo (700 gl.) v Ložu. 2. Tone Svetec-evo iz Moravč (400 gl.) na Brdu.

Na Štajarskem.

12. junija. Barbara Zver v Bojsnem (1790 gl.). Blaž Blažič v Korpljah (1879 gl.). Janez Krojzl v Mrzljaku (822 gl.). Matija Hribernik na Slemenu (1025 gl.).

14. junija. Jože Šešerko na Polenškaku (1150 gl.). Urša Sevršek (3226 gl.). Jurij Pajmon (1150 gl.). Fr. Lipuš (480 gl.). Jož. Rebrnjak (3835 gl.), vsi v Konjicah.

16. junija Anton Šeligo (2930 gl.) v Kozjem.

Telegrafične denarne cene 9. junija.

Papirna renta 64.95 — Srebrna renta 68.50 — 1860letno državno posojilo 108.25 — Bankine akcije 809 — Kreditn. akcije 132.90 — London 121.90 — Srebro 103.40 — Ces. kr. cekini 5.80 — 20frankov 9.70 1/2.

Franjo Železnikar

se je preselil s svojo (32-3)

krojaško delavnico

v postopje tukajšnje čitalnice,

ter se priporoča slav. p. n. občinstvu, posebno tudi čestiti duhovščini, z obljubo, da bode izročena mu dela vestno in točno izvrševal.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.